

VITÆ
S. LAURENTII
MARTYRIS

Libri Duo.

AVCTORE HENRICO CHIFELLIO

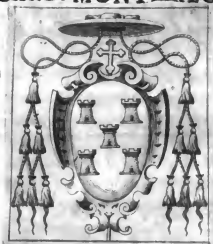
I.V.D. ANTVERPIENSI.

^{MVM} AD ILL. AC ^{MVM}REV. D. D.

DON LVDOVICVM

DE TORRES

S.R.E.CARD. MONTISREGALIS.

ROMÆ, Apud Stephanum Paulinum. MDCVII.
Superiorum Permissu.

*Imprimatur si placet Reuerendiss. P. M. Sac. Pal.
B. Gypsius Vicesg.*

Ego Frater Franciscus Lerma Magister, & Prædicator Generalis
Ordinis Prædicatorum, iussu Reuerendiss. Patris Mag. Sac. Pal.
Apost. vidi opus D. Henrici Chifellij de Vita S. Laurentij duobus libris
carminibus absolutum, & nihil inueni, quod contra fidem esset, aut
contra bonos mores; sed omnia pietatem, & religionem redolentia
reperi.

Ita est Ego Fr. Franciscus Lerma qui supra manu propria.

Imprimatur
Fr. Io. Maria Magister Sac. Pal. Apost.

MO MO
ILL. AC REV. D. D.

DON LVDOVICO

DE TORRES

S.R.E. CARD. MONTISREGALIS.

Henricus Chifellius S.P.D.

*V*erioribus annis (ILLVSTRIS-
SIME PRINCEPS) cum D. Catharina vi-
tam versibus editam tibi attulis-
sem, placuit generosa benignitatis
sua eam non acceptare modo, sed
Es. perlegere uniuersam: ex quo
profecto deuotissima mea in te obseruantia, tantum
incrementi quantum animus confidentia cepit, ut par-
tum in lucem proxime producendum, potius quam tibi,
deberi iudicarem nemini; eoq; magis ingentem, mi-
raq; humanitatis plenum suspexit animum, quando
ex eminentiori fastigio ad mea sub tam eleuata digni-
tatis pedibus constituta penitus, respicere non fuit de-
dignatus. Vita igitur Virginis inter martyres non me-
diocriter elucens conscripta, D. Laurentij noua
omnino martyrij corona insigniti subnectere, opera
pretium ratus sum, quod quidem opus licet coram
splendidissimi ingenij tui radijs comparere minime
deceat, confusus tamen, siquid deest (quod sane permul-
tum est) auctoritate tua, qua praeulges excelsa, supple-
tum iri, rogo ut sub latissime limbudum diuulgata,

Illu-

Illustrissimi nominis tui tutela in publicum venire
pattaris, & me tutela credam pactum satis: Interim
dum ad celeberrima D. Pancratij martyria (si Mu-
sis inimica legum studia tantum otij dabunt) enar-
randa me accingo, quæ quidem quamvis admirer ve-
hementer, trahunt me tamen atq. ita trahunt im-
mensa in eadem Ecclesia funditis reextruenda iam-
dudum à se cepta opera, ut in eis cantandis (si ta-
men ob infinitū excrecentem molis magnitudinem
cantari poterunt) totum mihi iampridem videatur
absumi desiderium: Quippe qui post innumeros in
Montisregalis Ecclesia impensos thesauros, post ibi-
dem ornata, illustrata, renovata penitus omnia, hic
etiam in conspicuo gentium theatro, nequis planè
deasset terrarum angulus, ubi immortalia non emi-
rarent splendoris tui monumenta, transuectis monti-
bus, vallibus aequatis, atq. ut uno omnia complectar
verbo, machina regio animo tuo respondente iacta,
adeò tot gentium nationes in eximiam tui rapuisti
admirationem, ut ipsa rerum, actionumq. omnium,
exactissima trutinatrix Roma, uno ore, publico suf-
fragio, communi applausu, nullis non memorandum
faculis, nullis nō inferendū factis pradicet, exigit, ac-
clamet. Quo magis me gloriari oportet, talis patrono de-
fensum iri, cuius umbra non modo à malivolorum ma-
iurijs defendar tutius, sed & splendore illustrabor
clarius. Reliquum est obsecrari me, ut quem semel in
sublimissima dignitatis tua presidium receperisti, per-
petuò tibi tutandum putes. Vale.

V I T Æ
S. L A V R E N T I I
M A R T Y R I S.

Liber Prior.

ONCITA per Latios violento
turbine campos,
Vipereas dispersa comas, geminasq.
vagantis

Oceani complexa plagas, sitibunda cruoris
Innocui, rabido longum bacchata furore
Tisiphone peritabat adhuc, & sacra superbo
Religio calcata iugo, licet vndiq. mole
Pressa graui, æthereas tamen assurgebat in auras;
Cum rerum dominæ spineta per inuia Romæ
Firmaisti stabiles inuicto pectore plantas
Laurenti, instantumq. minas, versutaq. Regum
Ingenia in mortes, sceptriq. horrenda Quirini
Imperia, & placido spreuisti incendia vultu
Te plectris decanto meis, tu carminis orbi
Limes eris, tua me pietas, atq. inclyta virtus
Dirigat, & sanctos doceat numerare labores:

A

Assi.

2
Afsiduisq. potens animum feruoribus vrgens
Flamma Dei, quæ sanguineis generosa Tyrannis
Obstitit, ignitaq. faces, cratisq. dolores
Repreffit, mihi pauca sui fomenta vigoris
Conferat, & tuto current mea carmina campo.

Est locus antiquo multum celebratus Ibero,
Lympidus irriguis quem præterlabitur vndis
Isula, Pierijs domus hæc gratissima Musis,
Castalios fontes, & amoeni culmina Pindi,
Parnassiq. iuga, & placidos Heliconis amores
Deseruisse putes, Oscam dixere coloni.
Hac fueras tellure satus, cui nobile magni
Martyrij diadema nitet, cui tempora laurus
Ardua non vllum cingit peritura per æuum,
Laurenti, capiat tandem sua gaudia foelix
Osca, superq. alias longè caput efferat vrbes;
Te talem genuisse fat est, hic vnicus almæ
Nobilitatis honos, veterum referentia ceras
Atria, & aktorū cedunt cui stemmata Regum.

Protinus infantē vigilantia prompta parentum
Educat in sancta supremi lege Tonantis;
Et noua crescenti virtus succreuit in æuo,

Et pa-

Et pudor, & tēneris probitas maturior annis :

Sedulitas huic fida comes, pietasq. profunda ,

Et nunquam satiata Deo, vitioq. rebellis

Mens, & in aduersis constans patientia rebus.

Hæc vita, hi mores, hæc Sancti sola Leuitæ

Cura fuit, supero dignissima cura triumpho :

Hæc media, has artes, hæc contra instantia mundi

Prælia, & vrgentes aduerso flamine ventos

Fundamenta parans, istis pulcherrima virtus

Rite superstruxit, magnumq. ascendit Olympum.

Prima, tamen vitæ multum præfaga futurae

Vix sibi sufficiens tam parui temporis ætas

Creuerat, excelsas Romæ Laurentius arces

Dum subit, iniustæ non illum cædis amores

Oenotrij mouere soli, atq. audita per orbem

Iam populi lamenta pij, de mente serena

Vertere, nec magnis valere obstare periclis.

Martia Romulidum mater famosa Neronum

Primæuos oblita modos, vitæq. Catonum

Immemor, & priuscos dudum defueta Camillos ;

Luxibus implicita, & cunctis infausta iacebat

Circumfusa malis, aberant certamina Martis ;

Armorumue decus, partiq. timore labores,
 Atq. haustus galea puluis, aduersaq. ferri
 Vulnera, & in media sudor generosus arena,
 Cessabant lex atq. pudor, custosq. potentum
 Iustitia, & si quid normæ remanebat ab itæ,
 Strauerat abruptis vesana licentia fræpis.
 Hinc tibi primus honos. Vicisti pectore forti
 Syrenum dulces inter vada naufraga voces.
 Inde, Dei miles, populi crescentia sensim
 Agmina, & in medijs pelagi nutantia ventis
 Dirigere, excelsamq. fidem, & prædulcia Christi
 Pondera, fructiferosq. poli suadere labores,
 Hic alter tibi sudor erat; Tu nobile recti
 Sidus, & egregium diuini exemplar amoris
 Fulgebas, primusq. tuæ qui dogmata linguae
 Exequereris, eras, te maiestate nitentem
 Insolita, miroq. animas feruore trahentem
 Suspexere pij, te suspexere carentes
 Lumine sacratæ fidei, tua castra secuti
 Ludicra riferunt falsi conamina mundi.

Haud secus ac Lybicus errans venator in aruis
 Turbidus indomitos illinc rugire Leones,

Hinc

Hinc ~~tauros~~ ⁵ serra re truces; hinc dente rapaci
Informes vsos; hinc ora minantia Rardi
Respicit, immites illinc transcurrere Tygres;
Magnanimus socios tanto in discrimine rerum
Increpat attonitos, primusq. in saeva ferarum
Agmina sponte ruit; sequitur numerosa iuventus,
Præsentiq. animas iuvat eripuisse periclo.

Viderat in tanto sæuæ turbinis cladum
Stare virū, summi retinens loca summa Tonantis
In terris Sixtus, Sixtus cui vinere Christo
Gloria sola fuit, soli cum laude triumphi.
Viderat, & secum: Tales afflicta repolcis
Roma viros, quibus armati mandata Tyranni
Spernere, labentesq. humeris fulcire ruinas
Est animus, facilemq. neci componere mentem.

Sic ait, & sanctum simul in sua tecta Leuitam
Aduocat, ac dictis sic tandem affatur amicis;
Cernis vt effusis ruat in pia dogmata Christi
Crudelis gens impetibus, sacroq. profanas
Sanguine conspergat nunquam satiabilis aras,
Sanctaq. iamdudum sub tanto Ecclesia nutet
Pondere, & afflictis restet spes vnica rebus.

Atta-

6.
Attamen heroum iuuat in discrimine magno
Constantes laudare animos; inuictaq; poenis
Pectora, & admotas etiam ridentia flammæ.
Forſitan his tandem rabida inclementia Regum
Et me raptabit furijs (decet omnia Patrem
Proſpicere, & patrias pro natiſ prendere curas)
Prima ſit æterno vigilantiâ digna trophæo
Palantes animare greges: ſit proxima cura
Paucarum theſaurus opum; tua regula vitæ,
Et nunquam violata fides, committere fidis
Extimulant omnē manibus, perge inclyta proles,
Perge Deo fretus, ſuperum tibi ſumma parantur
Atria; ſollicitos non oblitura labores.
Accipe, confidit tibi quas Eccleſia gemmas,
Accipe quod miſeros aurum ſuſtentet egenos.

Dixerat, Ille autem pedibus dans oſcula ſanctis
Carpit onus, Sixtiq; libens pia iuſſa capſit.

Salue ſubſidium miſeris, ſalue optime ſacri
Theſauri cuſtos: quanto tu membra Tonantis
Viſceribus plus cara tuis feruore ſouebas!
Quantq; continuis tua candida pectora curis
Verſabat pietas! quam tu releuamina moeſtis

Prompta

Prompta dadas ! quantæ tibi se, quod in arce beata
 Confideant animæ, visuq; fruuntur amato
 Agnoscunt debere ! nite pulcherrima Romæ
 Gemma tuæ, & multo redimitus tempora ferti,
 Gaude multiplices alijs nexisse coronas.

Iamq; ferox domitis Decij victoria Persis
 Perfurit, & fictis (ò nox tenebrosa !) figuris
 Victima larga cadit, rabieq; superbia victrix
 Instigata noua, in mites conuersa piorum
 Plus solito sine more greges, parat impia multo
Placare infernos iustorum sanguine manes.

Prima superborum Sixtus violenta Tyrannum
 Præda fuit, rapit ira tumens, furiaq; recentes
 Pontificem, & focios ad sæui ludicis altum
 Iampridem sancta maculatum tabe tribunal
 Illi alacres, pleni; Deo, mundumq; perosi,
 Haud secus, ac nullis morti oblectantia signis
Agmina lanigerum mortem petiere bidentum.
 Interea, cui diuino penetralia amore
 Flammabant, quem cura Patris turbabat adempti,
 Ora rigans lachrymis, geminasq; ad dulcia Sixti
 Lumina protendens palmas, sic mite profatur.

Quo

Quo properas moriture Pater? moriture, sed altos
 Lucratore polos, cui me, Pater optime, mæstum
 Destituis? quid fideribus tua lumina clavis
 Æmula, solamenq. mihi, Pater, eripis alimū?
 Quis mea sacratos sitientia pectora fontes
 Dulcibus asperget monitis? quis lassa fouebit
 Mellifluo sermone, Pater, quod sæpe solebas,
 Corda mihi? quid adhuc properas? Laurētius ecce,
 Ecce tuus, nunquam sine me tua dextera summo
 Obtulit, exaudi, Sanctorum Sancta Parenti.
 Deniq. supremis me iam Sanctissime rebus,
 Alloquio dulci, mitiq. d. fœdere vitæ
 Seiunxisse paras? iam dedignare Leuitam
 Sixte tuum? comitemq. sacrae me iungere morti
 Sixte vetas? sanctasne aliquo Laurentius aras
 Crimine lædauit? metuis quod in aspera vires
 Vulnera deficiant? animos in cæde cruenta
 Experiare meos, stimulat calor igneus artus,
 Et meus æternum lucrari sanguis Olympum
 Appetit. Vtterius lachrymas, & verba precantis
 Ferre nequit Sixtus: leniq. ita murmure fatur;
 Discite, perpetuo Laurenti debite Cælo,

Tristitiam, fletusq. tene, te præmia nostris,
Ne dubita, maiora manent, mihi corpore vires.
Exiguæ, modicūq. senis citò sanguinis haustu est;
Tu fortes in flagra animos, corpusq. virile.
Porrigis, & multi patientes vulneris annos:
Macte animo: non sic sine consolamine, non sic
Destituo, te nate, meo, ter candida gratum
Lux dabit alma diæ, ter nigras Hesperus umbras
Afferet, atq. tui foelix vestigia Sixti
Æquabis, ducesq. novos de morte triumphos.
Vnica supremis mandata facillima verbis
Nate dabo, tibi commissas vigilante labore
Pauperibus donabis opes, ne fortè furentum
Deuoret impietas, miserisq. negentur egenis.

Dixerat, Ille pios imo lub corde recondens
Pontificis monitus, omnes ad talia curas
Dirigit: O grandes generosæ mentis amores!
O flammæ, ò pietas! ò magna modestia sanctæ
Indolis! ò cunctis celebranda incendia sæclis!

Congregat, & sacrum largiri protinus aurum
Apparat, & magnæ perscrutans compita Romæ
Huc illuc celeri ducens vestigia passu

B

Conuo.

Conuolat, vrentis non illum signa Leonis,
 Feruida q̄ in cunctis dominantia lumina vicis
 Deterrent, totos sudoris larga per artus
 Copia stillabat, sanctoq. in gutture fauces
 Arebant: non inuenta sedisse sub vmbra
 Appetit, aut gelidis flagrantia tingere lymphis
 Ora siti, veræ flagrabat amore salutis
 Et fessum superi recreabant atria Cæli
 Interea occidui sensim pereuntia Phoebi
 Lumina desierant, & nox candentia portans
 Sidera, nigrantiq. regens terrestria velo,
 Suaserat optatos dulci lenimine somnos;
 Cùm, brevis exiguas vbi Cælius exit in auras,
 Vir Sanctus, viduæ Christum venerantis in ædes
 Aduenit, è varijs quò iam confluxerat Urbis
 Partibus æterni cultrix pia turba Parentis.
 Ipsa, cui assidua capitis vertigine dulcis
 Sæpe negabatur requies, optata salutis
 Munera de sanctis meruit portare Leuitæ
 Impositis capiti manibus; lauat inde superno
 Christigenum feruore pedes. (ò nobilis alti
 Sectator, per cuncta Dei!) releuatq. prementem
Vadi.

Vndique pauperiem largo Laurentius auro
 Pergit, & amissi gratissima lumina Cæli
 Sacrato Crucis in signo manus incluta cæco
 Restituit, longaq; oculos è morte reducit.

Pandite Pierios Musæ mihi pandite fontes,
 Pandite, & ad plenos liceat admittier haustus
 Ut plenè pia facta canam, sibi vendicat omne
 Ingenium nox vna meum, neque sufficit illi.

Iamq; in sublimes Sixtus deuenerat arces
 Iudicis impavidus, sanctosq; per omnia vultus
 Magnanimo fere corde. Pater, stat, mente quiesce,
 Gaudet adesse necem, superasq; patescere sedes
 Qualis in Arabicis ales Phoebeius aruis,
 Debita consuetæ sese iam sæcula vitæ
 Expleuisse videns, animo componit quanti
 Iam graue temporibus arsurâ bitumina corpus
 Talis in immenso Phœnix hæc vnica mundo
 Annorum satiata mora, releuamina mortis
 Appetit, atq; aliud melius reuirescit in æuam.

Obstupuit superesse animos; ætalia ludex
 Intonat; Vsq; adeone tuæ gens impia vitæ
 Vsq; adeone meis contraria iussibus obstat?

Respicis vt blandis iam dudum arridet ocellis
 Grandiaq; ignotas spondet fortuna per oras,
 Si sapiſ? ò duris aluit quas Caucasus aspen
 Rupibus, infaustoq; animæ subſidere nata!
 Quo Sixte effugies? Latium premit abdita terræ
 Viscera, & ingenti quâ circumuoluitur vnda
 Oceanus, quin ipsa etiâ quasi temperat atra

Non tulit vltius Sixti constantia stultas
 Præſidis ore minas. Regat omnia, & omnia sternat
 Cæſaris enſis, ait, nos en fidissima Christo
 Pectora, deſpecto ſæuorum robore Regum,
 Deſpectis terræ imperijs, pia corpora ſummo
 Offerimus rerum Domino, quo ſulgura terris
 Miſſa cadunt, quiq; irato quatere ardua vultu
 Sidera, & ingentem diuellere ſedibus orbem,
 Et Decium Stygias potis eſt detrudere ad vmbraſ.

Sic ait; At contra vox indignata Tyranni;
 Aſpicias hæc oculis ſuperum digniſſime iuſtis
 Iupiter? infami tua maxima numina genti
 Conculcanda dabis? tu quo Venus aurea vaſti
 Progenies locunda freti, tu quæ ſpera telis
 Delia, & æthereis notiſſime Phoebe figuris.

Luciferumq. decus, magni duo lumina mundi,
 Lucentes spargetis in hos (proli numina diuum!)
 De Cælo radios? tuq. o gratissima cunctis
 Terra parens, anni varios induta colores,
 Perfida vitali satiabis pectora dono?
 Demetite ense caput, disceat quid Cæsaris alti
 Ira ferat, quantum noceat spreuisse potentes
 Ducitur ad tacitis Sixtus per saepe petitum
 Supplicium precibus, properat, vix sæula ministrū
 Turba sequi potis est. Tantum valet ignis amoris

Iamq. capite missis illudum Sol uereus undiq.
 Æquoris extulerat, pleneq. Leuita verendi
 Explerat mandata Parris, cum fortè per altos
 Conspexit properare senem ad sua funera collecti
 Aduolat, exclamans: Saltem iam si qua ministrū
 Tangit cura tui, precibus, Pater, annue iustis,
 Et nati miserere tui, tua iussa secutus
 Distribui festinus opes, coquit intima fetuor
 Viscera, perpetuosq. iuvat lociare triumphos.

Substitit auditis scelerū cuiusq. parata
 Turba opibus, iamq. immensam spe diuite prædam
 Concipere, & largis fauces aperire rapinis

Coeperat, iniiciunt sanctis nodantia palmis
 Vincula, & ad sævi rutilantia tecta Tyranni
 Festiuo clamore trahunt, non ille trahentes
 Impedit, aut ullo dictum pere vincula nilu
 Sed prompto properare gradu, vultuq; sereno
 Martyrij sacram præmaturare coronam
 Nititur, & medij residentem culmine, Cæli
 Stellato MARIAM thalamo, & reliqua agmina Diuū
 Cernere, & æterni faciem cognoscere natū
 Qualiter ignotis rediens mercator ab oris,
 Ad patriam, ad natos, ad dulcia coniugis ora,
 Atq. ad anhelatos animo feruente propinquos
 Per iuga summa volat, longoq. per inuia cursu
 Et glaciæ Arctoam, & pluuias despicit Austros
 Hic scopus, hic duris optata laboribus alta
 Speratū requies, mollem hic transire senectam;
 Apparat, iratas lætus fugisse procellas
 Præuia crudeles percussit Cæsaris aures
 Fama loquax, properare terras de more cateruas,
 Et pollentem opibus, desperatosq; clientes
 Soltentantem humeris, restaurantemq; cadentes
 Ducere, constantem fidei per cuncta columnam

Exiliū & Stygijs infectus corda venenis
 Multa mouens animo, huc illic cupidissima prauī
 Ingētia impellit, geminæ stant pectore Dircæ
 Et duplicata mouent vesana gaudia menti
 Vicinus, exclamat furijs incensus a pertis
 Vicinus, & nocuas ferro truncauimus herbas
 Vicinus, o magnæ qui celsa palatia Romæ
 Incolitis, perculsa graui seclerata propago
 Sublato Ductore metu est, stet firma prementium
 Austrorum furijs, violentitæ uis profundi
 Prælia, & instantes capto Rectore procellas
 Despiciat depressa ratis, constanter in altos
 Incauta impingat scopulos, stet Reges perempti
 Moesta phalanx, & victrici cadat hostia turme
 Stet medijs immixta lupis Pastore remoto
 Agnorum miseranda cohors : radice recisa
 Pullulet infoelix sine spe, sine nomine truncus
 Subtraho Christigenis (gaude Romana iuuentus)
 Subtraho, cui multos exosa hæc secta per annos
 Nixa stetit, fortem (doleo durasse) columnam,
 Fundamenta ruunt, ruat ut domus ipsa necesse est
 Vicinus, ecce optata quies, & gentis iniquæ

Interitus; quantas secum trahet vna ruinas

Infœlix anima horrendis exterrita poenis

Vltius propere; flauum, quod possidet, aurum

Nostri erit, & nostrum est, quis tanti quæso furoris

Côprimat imperiû? quis edentes viscera flammæ

Intima restinguat? quis non sine murmure cunctas

Môstret prœptus opes? quis nō mea numina adoret?

Falleris, imbutum Sanctorum sanguine môstru,

Falleris, inferni cui perfida corda colubri

Punxerunt, quem Catcalei sub culmine montis

Sæpius humano satoratæ sanguine Tygres

Lactarunt; non sic fidei, sæuissime, non sic

Fundamenta ruunt; stat contra audentia mundi

Robora, contra ighes, contra impia tela nocentum

Inconcussa Dei ventura in sæcula moles:

Stat Christus rerum dominus, cui sacra perennè

Durat nixa fides, cui tota Ecclesia firmo

Incumbit fulero, qui te, vesane, tuosq.

Immensumq. suo nutu cum pondere mundum

Fulmine dei cecere, & totum quodcunq. creatum est

Annihilare valet: non sic curabis amatis

Interitum populis, sancti mors sæua Leuitæ

Subtra-

Subtrahet innumeras tenebroſi è faucibus Orci
 Te deſpecto animas: tollit generoſius altum
 Palma caput, quò preſſa magis, de vulnere virtus
 Fortior aſſurgit, primoq. audacior aulu
 Emicat, & vanæ conamina ludicra fortis
 Deſpicit, & paribus nitentem fortiter aliſ
 Firma fides, & fidus amor ad fidera tollunt:
 Falleris, & non ſic auri feruentèr amati
 Ingluuiem ſatiare datur, ſanctosq. cruenta
 Theſauros maculare manu, calet igne ſuperno
 Totus, & infans videt Laurentius auſus.

Finis Libri Prioris :

C

VITÆ
S. LAURENTII
MARTYRIS.

Liber posterior.

ONSTITIT ad sæuos magnæ
fax lucida Romæ
Calcato terrore pedes, nihil horrida
cunctis

Circumposta locis, toruoq. micantia vultu
Mouerunt tormenta virum, nil fulmina diri
Cæsar, & totam deductam in lumina frontem
Palluit, accrescunt animi, quò plura nocendi
Instrumenta videt, plures videt ille coronas.

Tum Decius; Nostras veloci murmure ad aures
Nuntia fama tulit, pateras atq. aurea vestri
Vasa ministerij, & sacrum quodcunq. vocatis
Te penes, atq. tuæ commissa per omnia curæ:
Cæsar est quodcunq. tenes, inscripta metallo
Nomina, & antiquas agnoscis in ære figuras?
Profer, & exemplo tandem seruare memento
Quod tua te lex ipsa docet; hinc legifer ensis,

Hinc

Hinc sublimis honos poenas vel præmia ponunt .
 Aspice, vt in totum Romana potentia mundum
 Fulminet, vt populos norit punire nocentes
 Imperioq. suis parentes iussibus ornet ?

Dixerat, At cōtra Laurētius : Omnia promptus
 Offero, sed ternos (labor est cumulare talenta)
 Posco dies . Iamq. ipsa ferum noua gaudia pectus
 Pertentant, iam cuncta auidis cōprehendere palmis,
 Atq. sitim nummi tota sibi mente petiti
 Tāntaleam satiare parat, tempusq. rogatum
 Annuit, integro tempus sibi longius anno .

O nunquam satiata lues ! ò inuida magnis
 Tabes dira bonis ! quid non damnabile portas !
 Quid nō triste doces ! quantas tua dogmata clades
 Causarunt ! quantas post se traxere ruinas !
 Heu coecum mortale genus, perituraq; tanto
 Amplectens studio ! Currunt, rapidissima currūt
 Tempora , & immitis secū mors ferre sub umbras
 Si qua animo placuere, vetat; quid pectore toto
 Terrenis inhiasse opibus , quid in æthera turres
 Extruxisse iuuat, tractisq. è pectore curis
 Sollicitam toties interturbasse quietem ,

Si rerum cumulos, & opes sudore paratas
 Auferet vna dies, medijsq. in lufibus auri
 Speratæ Iachesis difrumpet fila fenectæ.
 Tunc fletus quodcunq. vides tūc triftia magnos
 Inuadent lamenta polos; Vbi nunc mea quondam
 Gloria, & Attalico domus exornata metallo,
 Lucidaq. innumeris miranda afarotha figuris,
 Delitiæq. & honos, & mundi blanda voluptas;
 Perpetuum, vt rebar, non duratura per æuum?
 Heu cui vos, cui vos, dulces, mea pignora, nati,
 Plusq. animo dilecta meo cariffima coniux,
 Vosq. mihi quondam fidiffima turba propinqui
 Delitias feftata meas, mea corda, relinquam?
 Impiane optatam poteris mors rumpere vitam
 Et iuuenem in medijs dominantem luxibus æui
 Tartareas frigente manu raptare sub vmbras?
 Vos mihi, confiteor, vos anxia corda prementem
 Sudorem duplicatis opes, ne prodigus hæres
 Diflipet innumeris feruatam clauibus aurum.
 Vos mihi, quæ perdo, mundi fallacia mentem
 Gaudia destruitis, mixtumq. dolore timorem
 Incutitis. Tales auido dans ore querelas

Aogit

Angitur, & duram geminant suspiria mortem.

Interea Hippolytus (custodia martyris illi
Curæ erat, ò summi multùm mortalibus ægris
Iudicia occultata Dei!) conuertitur almo
Laurenti monitu (ò sacrae vis ignea linguæ!)
Et veras agnoscit opes, lætuq. paratum
Effundit sancta tandem pro lege cruorem,

Colligit assiduò magnæ Laurentius Urbis
Palantes animas, quas imperiosa premebat
Viuerè congesto paupertas vndiq. nummo.

Illinc imparibus ~~gessant~~ deducere plantis
Vidisses, geminisq. cauos obtutibus orbes
Gestantes, baculoq. gradum ductore trahentes:
Illinc continuis exesos corpora lepræ
Vlceribus, multaq. artus de tabe fluentes
Cernere erat: tenet ingentes circumflua portas
Turba frequens, moestiq. stipem clamore reposcit.
Iamq. Hyperionea tenebræ ter luce remotæ
A Sancto positæ complerant tempora metæ:
Poscitur optati sponso Laurentius auri
Cæsare ab intento, renouat spes proxima mentis
Gaudia, & ingentes metitur turbida gazas.

Duct.

Ducitur impavidus, secumq. in Iudicis arces
 Agmina longa trahit: stupet, horrescitq. videndo
 Infoelix Decius, toruæq. minacia frontis
 Lumina magnanimi defigit in ora Leuitæ.

Ille autem; Quid ad hæc turbatos impie vultus
 Contrahis, auertisq. oculos, signoq. frequenti
 Innuis inclusos imo sub corde dolores?
 En quas stellifero seruans Ecclesia Cælo
 Custodiuit opes, quas non violenta furentis
 Tempestas Boreæ, non debacchantia ponto
 Murmura, non vllis damnosa incendia flammis,
 Annorumve moræ, non inuidiosa vetustas,
 Non etiam tacita gaudens fur dexter in vmbra
 Auferet; abscedant flauenti pulchra metallo
 Atria, & auratis suffultæ postibus aulæ:
 Quid iuuat Afsyrio fulgescat diues in ostro;
 Si modo pestiferum seruet sub corde venenum?
 Quid iuuat immensos componat avarus acervos,
 Anxia continuis rodant si pectora curis?
 Quid iuuat innumeris stipata clientibus aula,
 Quid tumidæ fragiles dant ambitionis honores;
 Quàm mille insomnes per vasta silentia noctes?
 Hi quos

Hi quos fallacis demens infania mundi
 Despicit, & pedibus inflata superbia calcat,
 Demùm perpetuo læti potentur Olympo.
 En gemmas, en thesauros, sic perplacet almo
 Sponsa suo dotata Deo, cape munera magni
 Ponderis. Vlteriùs Cæsar penetrantia cordis
 Viscera, & internas pungentia verba medullas
 Non tulit, Infrendens fumanti in talia vultu
 Erumpit. Sicne illa mei reuerentia sceptri,
 Sicne tuum, Roma, imperium, sicne alta coronæ
 Gloria concultata iacet? videt ista Deorum
 Ignauus genitor? cui nam tua fulmina seruas
 Iupiter omnipotens? Cyclopumne acria læguent
 Brachia, vel Siculis defunt incudibus ignes?
 Audi, si qua tui tangit te gloria Cæli,
 Si qua Dijs pietas, si qua est tibi cura nefandas
 Fulminibus mactare animas, si quid tua possunt
 Numina, & ætherei sublimis curia Olympi,
 Audi, & promeritas violati numinis iras
 Confer in hūc, summū discat spreuisse Tonantē.
 Ergone quā latum circumdans Nerëus orbem
 Spumanti medias conuulsat gurgite terras,
Ergone

Ergone quâ clari sinuosa volumina Phœbi
 Lustrant suppositum diuino lumine mundum,
 Quaq. parens rerum longo natura meatu
 Condidit extremis terræ miracula campis,
 Quod freta vasta pauēt, quod maiestate tremendū
 Augusta, flexo venerantur poplite gentes,
 Spernitur Imperiū? meritis dabis improbe poenas
 Ne dubita, centumq. trahes per vulnera mortes.

Dixerat, Interea sacros dirumpit amictus
 Turba ferox, Scorpi iam detestabile flagrum
 Expedit, immites vibrans in sancta lacertos
 Membra viri, largosq. trahens de sanguine riuos:
 Qualiter alternis candenti verbera ferro
 Ictibus infligunt, & anhelos brachia vultu
 Exercent, durisq. premunt incudibus ignes
 Fabrorum numerosa cohors, stat ferrea magnis
 Inconcussa minis, nullis commota prementum
 Machina verberibus, instantiaq. æra fatigat,
 Delassatq. manus, ductosq. reuerberat ictus;
 Haud secus immotum ferientum verbere corpus
 Perstitit, & calido victrix patientia amanti
 Iuncta, feras promptè sustentauere procillas.

Inte-

Interea sacrata leuans ad sidera Caeli
Lumina, perpetuum vox est affata Parentem :

O cui secretæ quocunq. in corde latebræ
Cælorum Rex magne patent, qui viscera cernis
Intima, & occultas penetras in pectore rimas,
Respice diuinis imo te corde præcantem,
Christe oculis, oculis toties qui lumine largo
Pro culpis maduerè meis, ne despice palmas
Quas Cælo protendo tuo, qui criminiis insons
Brachia per duros pandisti in stipitè ramos,
~~Da tolerare mihi, da sustinere labores~~
Summe Deus, totâ exhilarant mihi gaudia mentè,
Quod pro te occubuisse darū est, dū corde reuoluo
Sanguineos, Deus alme, tuo de corpore fontes,
Inueterata diu purgantes crimina mundi,
O ingens pietas! ô Altitonantis amores
Immensi! quid te summo descendere Cælo
Induxit, nisi solus amor? quid sumere carnem
Humanam, puraq. sacrum de Virgine corpus
Permonuit, nisi solus amor? quid tanta laborum
Pondera, & innoquæ tam dura incommoda vitæ
Ferre dedit, nisi solus amor? quid flagra parato

Excipere arbitrio, atq. omni stillare cruorem
 Parte tuum, nisi solus amor? quid vertice spinas
 Gestare, infamisque adeo ludibria gentis
 Dira pati, nisi solus amor? quid, Christe, cruentam
 Amplectique necem, & pro fonte exolvere poenas
 Persuasit, nisi solus amor? Egone vlla verebor
 Tormenta, aut mortis furias? dum sanguinis vlla
 Suppetet extremum morienti in corpore gutta,
 Hac dum luce fruar, dum spiritus hos reget artus,
 Omne tuum est, quodcumque meum est. Sic fatur, et imo
 Iamdudum æthereæ gliscunt sub pectore flammæ,
 Et solitus geminatur amor. Iamque omne tegebant
 Liuida sacratum penetrantia vulnera corpus:
 Fortis adhuc martyr, rupisque immobilis instar
 Stabat, & intrepidus resonantia verbera membris
 Excipiebat ouans; Tales cum Cæsar ab alta
 Profert sede sonos: Tantosne insania motus
 Cæca ciet? tantamne fouent mortalia noctem,
 Contempro ut ferri imperio, ardentiq. fauilla,
 Sponte sua in duræ ruat hic sæuisima mortis
 Spicula, inauditumque nefas? aduerte quod audes,
 Et iuuenile decus florentesq. altius annos

Tempora tranquillæ largè promissa senectæ
 Respice, & alatis æuum transcurrere plantis
 Esto memor, tempusq. tene, dum tempora dantur,
 Et fortuna vagi longè pulcherrima mundi
 Saxea commoueat tua pectora, concipe quicquid
 Sol oriens, moriensq. videt, quod cærulæ ambit
 Oceanus, magniq. capax tegit area Cæli,
 Omnibus imperito, mihi fas torquere nocentes,
 Innocuosq. ornare bonis, ego maxima mundi
 Climata, & Aeolios fræno diademate campos.
~~Corripe porrectos fortuna in fronte capillos,~~
 Calua retrò est, nescitq. semel neglecta reuerti.
 Thesauris ne fide tuis: fera dextera Regum
 Abdita longinquæ scrutatur viscera terræ,
 Securumq. sui valido ferit eminus ictu.

Ast nihil inuicti mentem flexere Leuitæ
 Blanditiæ, ingentesq. ~~minæ~~ stat perfida mundi
 Arbitria irridens, & falsæ munera sortis.
 Haud secus ac densis tutè circumdata muris
 Arx inuicta manens securis vndiq. fossis
 Clauditur, & validas circumuallantia portas
 Agmina, & assiduis instantia nocte dieq.

D 2

Muro.

Murorum tormenta globis, durosq. prementum
 Despicit insultus, extremaq. cuncta parare
 Perplacet, egregiamq. pati pro Principe mortem;
 Taliter indomitis fidei Laurentius armis
 Virtutum muris, & contra fulmina mundi
 Aggeribus, violenta feri tormenta Tyranni
 Contudit, & pulchram elegit pro Principe mortē.
 Asperat atroces constantia martyris iras
 Cæsaris, & sanctos pulsari fustibus artus
 Imperat, & geminas edit ignea lamina costas:
 Mens immota manet, vultu tum deinde sereno
 Martyr ait; Viden' alta tuos ridere furores
 Gratia supremas faciat mandata per auras?
 I poenas scrutare novas, i fortia torque
 Veri membra Dei; magno cum Principe certas,
 Quem Cæli terræq. tremunt. iamq. altius iræ
 Et motæ ignescunt furiæ, rabiesq. Tyranni,
 Sanctaq. plumbatis ceduntur corpora flagris.
 Perstat adhuc, Cælumq. vidēs sic ore profatur.
 Parce(per æternos diuinæ mentis amores
 Oro, per atroci transfixas vulnere plantas)
 Parce, & in optato tandē hic requiescat Olympo

Spiri-

Spiritus, exosi fugiens præstigia mundi.

Dixerat, Intonuit Cælo vox missa superno,
 Multa manet, ne perde animos, certamina. frêder
 Infoelix Decius; quid adhuc Romana iuventus
 Statis, & imbelles dubitant sæuire lacerti?
 Scorpio crudeles scelerato in corpore figat
 Vibices, inumq. trahat cum carne cruorem.
 Exequitur gens prompta nefas. Stat fortiter illa
 Tormenti in medio: non partes ictibus vllas
 Subtrahit, integrum obiectans in vulnera corpus.

Interea fessos fumant pectore Phoebus
 Oceano demersit equos, Cæloq. relucet
 Hesperus, & tardus ducens sua plaustra Bootes,
 Atq. Elice, & Tyrijs Cynosura aptissima nautis.
 Redditur obscuro tandem Laurentius antro
 Sanguineo stillans omni de parte liquore.
 Viderat Angelicis sancti manantia palmis
 Lumina detergi, consolariq. gementem,
 Romanus Decij miles, Christi q. vocantis
 Impulsus stimulis, liquido cum fonte Leuitam
 Et lachrymis festinus adit, sanctoq. lavatur
 Lauacro, & veræ confessus dogmata legis,

Marty-

Martyrio superis meruit gaudere triumphis:

Iamq, Erebi Cæsar furijs agitatus iniquis,
 Exacuit mentem in poenas sine more cruentas;
 Et tormenta prius non cognita: ferrea cratis
 Ponitur, hoc sanctum Decius decumbere lecto
 Imperat, & modicos sensim substernier ignes.
 O dirum inuentum mortalium, & impia gentis
 Sæuities! tamne in poenas humana propago
 Ingeniosa fuit? vicit feritate leones,
 Vicit, & Arcadicis errantes vallibus vrsos:

Perstitit impavidus medijs in millibus vnus
 Os humerosq, nitens, summi namq, alma Tonantis
 Gratia purpureos oculis adflarat honores,
 Addideratq, diem capiti; sic legifer alti
 Ore coruscanti redijt de vertice montis:
 Talis ab excelsso radius dimissus Olympo
 Effulsit Stephani circum caput, impia gentis
 Vulnere, saxorumq, alacris dum sustinet imbrem.
 Vritur, & lentę serpunt per viscera flammæ,
 Ossaque, & inclusæ penetrantur in osse medullæ,
 Et cruor efferuens circum præcordia multum
 Aestuat, & proprio torquet sua membra liquore.

Anxia

Anxia per cunctos ignem dispergere cratis
 Turba locos, hinc inde furit, pariterq. fatigat
 Ferre faces, multoq. rogos spiramine nutrit
 Ardentes, vrget Decij præsentia Regis.

Ast cui iamdudum superi corroserat artus
 Flamma Dei, suberantq. alij penetralibus ignes,
 Torrentes nil ille rogos, nil longa furentis
 Expallens alimenta foci, sic mente virili
 Compellat Decium, iam versa, & dente cruento
 Manduca, coctum satis est. Fremat, æstuat intus
 Irarum ~~Cæsar flamma, non improbus vitæ~~
 Quid valeat tentare videt, furibundaq. cordis
 Exedit infaustum rabies, toruumq. minantes
 Ignescunt oculi, magis illum flamma furoris
 Quam Sanctum exurunt ignes: requieq. negata
 Nescius ipse sui, verbis monstrare dolorem
 Apparat, ~~obnixi frangunt male mœnura dentes,~~

Interea extremam martyr certaminis horam
 Aduenisse videns lachrymis ita fatur obortis.

O summi Rex imperij, Fons grate salutis,
 Intacta de matre Deus, splendorq. perennis
 Æterni virtusq. Patris, quem candida adorant

Side.

Sidera, & immensi sublimis Regia Cæli,
 Atq. hominum mortale genus ventrantur, & ore
 Demisso te magne colunt, qui scepra locasti
 Culmine foelici, rerumq. in vertice Romæ,
 Atq. Quirinali spatiosæ climata terræ
 Iussisti seruire togæ, vt diuersa locorum
 Ingenia, & linguas vna sub lege domares:
 En quod ab æterno constans sapientia sæclo
 Constituit, iam tempus adest; da. Christe sacratam
 Romanis intrare fidem, totumq. sub isto
 Mansuescat capite, & solum te numen adoret.
 Cedite turba Deum, iam cedite, cerno potentem,
 Qui veniet, Romamq. suis seruire figuris
 Non sinet, & populos magni ad mandata Tonātis
 Deducet: da stelliferi Rex maxime Cæli
 Quod peto, & vnica vinci tua membra catena,
 Quæ duret, nullumq. vnquam soluatur in æuum.
 Hæc animâ cape summe Parēs. Sic fatur, & almus
 Spiritus Angelico fertur super æthera plausu.

Finis Libri Posterioris.